

Diariernr: 22/00331

Ibn Rushd:

Datum: 10 januari 2024

Åtgärdsplan: Konsekvenser av kompletterande granskning av administrativa brister i hantering och dokumentation av val av studiematerial

Om Ibn Rushd:

Ibn Rushd Studieförbund är ett av 10 studieförbund i Sverige. Ibn Rushd är ett studieförbund med fokus på mångfald, rättigheter och livsåskådning. Vårt utbud av studiecirklar och kulturarrangemang skapar delaktighet och bidrar till att människor med olika bakgrund möts, stärks och lär sig tillsammans. Med folkbildning som verktyg arbetar vi för ett samhälle där demokratin inkluderar alla. Ibn Rushds vision är att muslimer ska vara en självklar del av Sverige. Ibn Rushd har 94 medlemmar och samarbetsorganisationer och varje år deltar cirka 14.000 unika deltagare i vår folkbildning och tiotusentals besökare i våra kulturevenemang.

Sammanfattning

Åtgärdsplan till följd av Ibn Rushds kompletterande utredning gällande förekomsten av studiematerialen "Islamic Laws" och "Tarbyat Al.Awalad fil-Islam" i verksamhet. Åtgärdsplanen tacklar återstående brister ej åtgärdade i löpande kvalitet och kontroll och ej åtgärdade i ordinarie granskning. Inklusiva åtgärder för dokumentation av hantering och kontroll av val av studiematerial, samt åtgärder för uppdaterade delmoment för medarbetare i forum för etik- och gränsdragning och för cirkelledare i grundutbildningen

Tidigare inskickat till Folkbildningsrådet

Se ordinarie granskning 2022 och åtgärder, samt slutrapport för genomförda åtgärder. Se kompletterande granskning 2023, svar på FBR:s frågor samt uppdaterat beslut att stryka arrangemang.

Bakgrund

Åtgärdsplan till följd av Ibn Rushds kompletterande utredning gällande förekomsten av studiematerialen "Islamic Laws" och "Tarbyat Al.Awalad fil-Islam" i verksamhet. En kompletterande granskning i samband med [ordinarie granskning]: ISS utredningen 2022 dnr 22/00331.

Ordinarie granskning (ISS utredningen 2022 dnr 22/00331):

I den ordinarie granskningen genomfördes internetsökningar per material och författare och granskning gjordes av t.ex. beskrivningar, bokrecensioner, artiklar, författares hemsidor och dylikt. Sakkunniga i studieförbundet granskade materialen, innehållsförteckningar gick igenom och sökningar kopplade till de sju diskrimineringsgrunderna gjordes i materialen. Tidigare granskningar som gjorts i samband med planering av verksamheten följdes även upp. Bedömning från en extern

sakkunnig inhämtades för två material som flaggats utav Ibn Rushd som potentiellt olämpliga, tveksamma eller bryta mot diskrimineringsgrunderna, statsbidragsvillkoren och Ibn Rushds värdegrund.

Ibn Rushds slutsatser 2022 (ordinarie granskning):

Två externa studiematerial "Islamic Laws" och "Tarbyat Al.Awalad fil-Islam" bedöms innehålla problematiska delar som bryter mot Ibn Rushds värdegrund och borde inte användas utan problematiserande frågor för att säkerställa folkbildande förhållningssätt, i väntan på detta avaktiveras materialet tillfälligt.

Kompletterande granskning – gällande förekomsten av studiematerialen

Den kompletterande granskningen har i uppgift att utröna om studiematerialen använts i andra föreningar än den avslutade medlemsorganisationen hos studieförbundet, och i sådana fall på ett sätt som är förenligt med statsbidrag i Ibn Rushds verksamhet.

Granskningen har bestått i en manuell sökning av 111 000 rader i studieförbundens gemensamma Gustav-system där 46 arrangemang identifierats använda studiematerialen. Samtliga 46 arbetsplaner granskades för att undersöka hur materialet använts och förekommit. Vid behov kompletterades granskningen av arbetsplanerna med samtal med berörda medarbetare, samverkansparter och cirkelledare för att bekräfta verksamhetens innehåll, upplägg och kvalitet.

Ibn Rushds slutsatser 2023 (kompletterande granskning):

- Studiematerialet har förekommit i begränsad utsträckning. Endast i 46 arrangemang hos fem föreningar (0,04% utav Ibn Rushds verksamhet) i två distrikt (Norra och Södra) under åren 2019-2021.
- Studiematerialet är ett externt studiematerial, ej publicerat, skapat eller producerat av Ibn Rushd.
- Ett studiematerial är en så kallad religiös urkund, liknande Bibeln och Torahn, det andra studiematerialet kan vara en religiös urkund. Religiösa urkunder är fredade under demokrativillkoren enligt statens slutbetänkandet om demokrativillkor och tidigare bedömningar utav SST (Myndigheten för statens stöd till trossamfund).
- Både Folkbildningsrådet och Ibn Rushd slår fast att studiematerialet, inklusive problematiska delar, kan förekomma under folkbildande förutsättningar.
- Studiematerialet har förekommit i tre typer av folkbildning hos Ibn Rushd 46 identifierade arrangemang:
 - I folkbildning i södra distriktet har delar från materialet använts i verksamhet som berört rättslära för barn (rätt och fel, att vara en god samhällsmedborgare och en god familjemedlem). Ingen av de delar som experten identifierat som problematiska delar i materialet har använts eller behandlats som en del av studieplanerna.
 - I studiecirkel i norra distriktet har materialet funnits med i en lista över extramaterial i studiecirkel som berört skillnader mellan sunni och shia. Materialet har deltagarna själva på eget initiativ kunnat ladda ned för att fördjupa sig i men det har inte varit en del av mötestillfällena.
 - I folkbildning i båda distrikt har studiematerialet förekommit i verksamhet som berört tvagning och svepning av döda utav olika muslimska inriktningar. Ingen av de delar som experten identifierat som problematiska delar i materialet har använts eller behandlats som en del av studieplanerna.

- Alla intervjuer tyder på att verksamheten är omtyckt och populär. Som uttryck för detta har Ibn Rushd parallellt med granskningarna exempel utvecklat egna studiematerial för verksamheten, exempelvis se “Du, ditt barn, lärande” och “Lagar och Föreskrifter för Muslimska Trossamfund”, som i verksamheten kommit att ersätta tidigare material.
- Sedan 2022 är studiematerialen markerade/flaggade i studieförbundens digitala GUSTAV-system och det krävs att cirkelledaren kontakter närmaste chef och särskilt beskriver hur delar av materialet ska användas.
- Sedan 2022 har inga önskemål inkommit att få använda studiematerialet.

I kompletterande frågor från Folkbildningsrådet under oktober 2023 upptäcks dock att bristerna i kvalitetshanderingen lokalt varit större åren 2019-2021 än den första bedömningen gjort gällande och att underlaget 2023 samt Ibn Rushds rapport till Folkbildningsrådet i september 2023 innehåller fel.

De muntliga intervjuerna med cirkelledarna har inneburit att Ibn Rushd till tillräcklig tillfredsställelse kunnat slå fast att en målgruppsanpassning och deltagaranpassning har genomförts i respektive verksamhet, att folkbildningens principer har tillämpats och att Ibn Rushds värdegrund har efterlevts i arrangemangen. Ibn Rushds granskning slår också fast att ingen av de delar i studiematerialen som identifieras stå i strid med diskrimineringsgrunderna eller Ibn Rushds värdegrund har använts i verksamheten. Ibn Rushds bedömning är att verksamheten uppfyller kraven för statsbidrag och är omtyckt. Ibn Rushd har dock inte kunnat belägga detta i vissa arrangemang till tillräckligt hög tillfredsställelse dokumentationsmässigt. Studieplanerna beskriver exempelvis inte **hur** materialet målgruppsanpassats, **hur** det deltagaranpassats eller **hur** folkbildningens principer tillämpats. Detta är särskilt försvarande i de arrangemang där målgruppen är barn i och med att studiematerialen i delar strider mot Ibn Rushds värdegrund och därmed rimligen har högre administrativa krav på sig att beskriva hur en målgruppsanpassning samt val av material gjorts, samt högre krav på cirkelledare att behärska verksamhet utifrån statsbidragets villkor och studieförbundets värdegrund. Ibn Rushd har i och med det upptäckt administrativa brister som behövde åtgärdas. Det är av yttersta vikt att all verksamhet och alla samarbeten förbundet bedriver upprätthåller de principer folkbildningen vilar på och studieförbundets värdegrund efterlevs, samt att studieförbundet kan belägga detta vid interna och externa granskningar.

Ibn Rushd gör därför en ny bedömning den 27 oktober 2023. Brister i dokumentationen har framkommit som innebär att Ibn Rushd inte kan belägga sitt anordnarskap i arrangemangen. Ibn Rushd väljer att justera alla 46 arrangemang 2019-2021 och att påkalla ett återkrav. Detta innebär att Ibn Rushd inte kan belägga hur det lever upp till efterlevnaden av grundläggande villkor för att erhålla statsbidrag vad gäller viss verksamhet (46 arrangemang 2019-2021).

Folkbildningsrådets bedömning:

Folkbildningsrådets bedömning är att studieförbundet, inom ramen för den granskade verksamheten, har brustit i tre delar:

- Efterlevnaden av det grundläggande villkor som anger att studieförbundet ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och för grundläggande demokratiska värderingar och inte får bedriva eller främja antidemokratisk verksamhet.
- Efterlevnaden av det grundläggande villkor som anger att studieförbundet ska lämna de uppgifter som Folkbildningsrådet begär för att kunna fullfölja sitt myndighetsuppdrag.
- Efterlevnaden av det grundläggande villkor som anger att studieförbundet ska använda statsbidraget till det ändamål det beviljats för och ha ett tydligt anordnarskap i all verksamhet.

Diskussion – val av studiematerial

Ofta används någon form av material i cirkeln. Det finns färdiga studiematerial hos studieförbunden i olika ämnen som kan användas i gruppen. Men många ledare och deltagare hittar egna studiematerial i form av texter på nätet, böcker, bilder etc.

Tanken om "fritt och frivilligt" betyder också att stat, kommuner och regioner inte detaljstyr hur de offentliga anslagen till folkbildningen ska användas, man brukar prata om "armlängds avstånd", det vill säga att politiker ska ge förutsättningar för kultur, men inte bestämma vad som ska visas på museer och teatrar eller vilka böcker som får eller inte läsas.

"Statens stöd får ... icke leda till att bildningsarbetets frihet inskränkes. Genom en byråkratisering skulle ... en av de viktigaste förutsättningarna för det fria bildningsarbetet ryckas undan. I enlighet härmed utgår utredningen från att bildningsverksamheten ... omhänderhavas av enskilda organisationer, som lämnas en förhållandevis stor frihet vid användningen av de föreslagna statsunderstöden." (Ur proposition angående åtgärder för främjande av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet, 7 mars 1947, utifrån 1944 års folkbildningsutredning.)

För att säkerställa att statens fyra syften följs och att studieförbundets värdegrund är levande i verksamheten finns studiekonsulenter och verksamhetsutvecklare som samarbetar nära ledarna i utformningen av studieplaner och val av studiematerial. Såklart måste studieförbunden också ta intryck av de önskemål som människor uttrycker. Det är ju frivilligt att delta, och utan deltagare ingen folkbildning. På så viss anpassas verksamheten utifrån människors behov och intressen. *"Bildningsarbetets främsta uppgift angives vara att uppväcka medborgarnas sinne för andliga värden och i olika avseenden medverka till vårt folks demokratiska fostran."* (Ur proposition angående åtgärder för främjande av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet, 7 mars 1947, utifrån 1944 års folkbildningsutredning.)

Oavsett vilket material som används ska ett folkbildande förhållningssätt och folkbildningens principer tillämpas: att folkbildningens deltagare får tillämpa eget tänkande, att det finns utrymme för reflektion och olika perspektiv, samt att mötenas struktur och innehåll utgår ifrån en demokratisk struktur och studieförbundets värdegrund. Det är alltså verksamheten inte materialet som står i fokus för folkbildningens villkor. I de fall en verksamhet önskar använda ett särskilt komplext eller

problematiskt material, eller ett material som i delar eller helhet bryter mot studieförbundets värdegrund, då kan det finnas behov att särskilt motivera och beskriva hur verksamheten kommer målgruppsanpassas och värdegrundssäkras innan den genomförs för att garantera att verksamheten lever upp till folkbildningens förhållningssätt och principer, samt att studieförbundets värdegrund efterlevs. Kontroll i form av "godkända" och "inte godkända" material eller kontroll i form av byråkrati kopplat till vissa material riskerar dock att inkräkta på just det fria och frivilliga. Exempelvis är ett krav på systematiskt genomläsande av litteratur på förhand en sådan inkräkning och därför ett etablerat arbetssätt som studieförbunden tar avstånd ifrån.

Problembeskrivning - behov av ytterligare åtgärder

Folkbildningsrådet och Ibn Rushd slår fast att alla studiematerial kan förekomma så länge folkbildningens principer och studieförbundets värdegrund efterlevs i verksamheten. Särskilt komplexa studiematerial och studiematerial som bryter i delar eller helhet mot Ibn Rushds värdegrund ställer dock större krav på exempelvis målgruppsanpassning för att garantera att folkbildningens principer och studieförbundets värdegrund efterlevs, inklusive högre krav på att detta dokumenterats. Ibn Rushd förstärker därför cirkelledarnas grundutbildning samt de interna forumen om etik- och gränsdragning inom målgruppsanpassning och tillämpningen av folkbildningens principer vid *särskilt unga målgrupper* inom delmomentet "demokrati".

Ibn Rushd har ett levande värdegrundsarbete som genomsyrar granskad verksamhet. Om man ska använda material som har delar som strider mot studieförbundets värdegrund ställs högre krav på cirkelledare att behärska verksamhet utifrån statsbidragets villkor och studieförbundets värdegrund samt att dokumentationsmässigt beskriva detta. Ibn Rushd uppdaterar därför cirkelledarnas grundutbildning, samt studiekonsulenterna och verksamhetsutvecklarnas interna forum i etik- och gränsdragning inom delmomentet "Val av studiematerial".

Det förekommer administrativa brister i underlaget för de granskade arrangemangen samt administrativa brister i underlaget till den kompletterande granskningen 2023. Dessa är delvis redan åtgärdade genom uppdaterade rutiner i löpande kvalitetsarbete samt genom åtgärdsplan efter ordinarie granskning. Ytterligare åtgärder angriper dokumentationen av hantering och kontroll av val av studiematerial.

Ansvar för åtgärdsplanens genomförande

Åtgärder leds av Ibn Rushds förbundskansli genom en arbetsgrupp med medarbetare från olika avdelningar kvalitetsutvecklare, kvalitetshandläggare, rapporteringsansvarig, pedagogisk utvecklare, samt medarbetare samt chefer från två av våra distrikt. Åtgärden följs upp av ledningsgruppen bestående av förbundschef, biträdande förbundschef och förbundsstyrelsen.

Åtgärder

Parallellt med granskningarna har Ibn Rushd framarbetat egna studiematerial om exempelvis barnuppfostran som vid aktuell tidpunkt redan konkurrerat ut de två berörda studiematerialen. Specifika åtgärder riktade specifikt mot en medlemsorganisation eller ett studiematerial skulle alltså ha begränsad effekt på studieförbundets verksamhet. Åtgärder har därför tillämpats genomgående i hela Ibn Rushds verksamhet och inte endast i relation till utesluten medlemsorganisation eller aktuella studiematerial.

Åtgärder genomfördes redan i och med ordinarie granskning under 2022-2023, se slutrapport för åtgärdsplan inlämnad till Folkbildningsrådet oktober 2023. Ibn Rushd bedömer att åtgärderna redan fått effekt genom en genomgående höjning av kvalitén och värdegrundsarbetet i studieförbundet.

Denna åtgärdsplan är därför begränsad till återstående brister: dokumentation av hantering och kontroll av val av studiematerial, samt uppdaterade delmoment för medarbetare i forum för etik- och gränsdragning och för cirkelledare i grundutbildningen.

Redan genomförda åtgärder – efter ordinarie granskning:

Nedan beskrivs några åtgärdsområden och redan genomförda aktiviteter i urval i ordinarie gransknings åtgärdsplan, som kommer påverka liknande arrangemang och val av och hantering av liknande studiematerial i framtiden.

Exempelvis har samverkansavtal uppdaterats med fokus på utveckling av det gemensamma värdegrundsarbetet. Bland annat har en gemensam handlingsplan tagits fram för folkbildande insatser riktade till medlemsföreningar, med syfte att höja kunskapen om juridiska och religiösa vigselrättsfrågor och sociala aspekter. Utbildningsinsatser ska även göras för att stärka kompetensen hos företrädare såsom imamer som kommer i kontakt med utsatta personer, bland annat genom det gemensamma projektet HOJA. I detta har redan specifika aktiviteter genomförts, exempelvis:

- HOJA (3 utbildningstillfällen, inkl. 40 imamer från både Shia och Sunni) (3 tillfällen simultantolkning för att säkerställa att kunskap och information kommer ut och att alla deltar på lika villkor. Utbildningstillfällen över hela landet: ex. Ett utbildningstillfälle i Sundsvall c.a 40 deltagare, i Stockholm ca 25 deltagare, i Fagersta, 15 deltagare och Malmö 12 deltagare målgruppen är cirkelledare, imamer och föreningsföreträdare. Tema är socialt arbete.
- Specifika utbildningsinsatser för imamer (sunni och shia har deltagit tillsammans):
 - § Imam som socialarbetare (i samarbete med HOJA) (över 40 deltagare)
 - § Imam som familjerådgivare om familjerätt (30 deltagare)
 - § Imam som demokratibärare (över 30 deltagare)
 - § Imam som brottsförebyggare (nov 2023)

Exempelvis har Ibn Rushd utarbetat en rutin för uppföljning av våra medlemsorganisationers arbete med sina medlemsföreningar. Vi ska ge medlemmar stöd och råd i utvecklingsarbetet för att förstärka egna rutiner för uppföljning och utveckling av medlemsföreningar.

I detta har redan specifika aktiviteter genomförts, exempelvis:

- Ibn Rushd jobbar med lärdomarna i interna forum tematiskt och per funktion för att hålla kvalitet under året, inkl. studiekonsulentforum, etikforum, kvalitetshandläggareforum. I ex. Etik och gränsdragningsreferensgruppen uppdateras diskussionen om dokumentation, anordnarskap, demokrati osv.
- Nytt studiematerialet: lagar och föreskrifter för muslimska trossamfund (på önskemål från deltagarna själva) 5/6 trossamfund har sponsrat materialet vilket innebär att majoriteten av de muslimska trossamfunden har intresse och önskar använda ett uppdaterat och Ibn Rushd-kvalitetssäkrat material i sina verksamheter. 3 av dessa 5 är inte heller medlem hos Ibn Rushd vilket understryker studieförbundets roll att ha framgångsrik folkbildningseffekt på hela sektorn.

Ett annat exempel är att Ibn Rushd tillsammans med de lokala samverkansparterna tar fram mål och

insatser för hur det gemensamma värdegrundsarbetet kan stärkas ytterligare. Fokus är på information och utbildning om värdegrund till föreningsmedlemmar, ledare och deltagare.”

Exempel på specifika åtgärder som redan vidtagits:

- Forum för studiekonsulenter har utvecklat en workshop om verksamhetsavtal, inkluderande moment om demokrati och värdegrund, genomförs återkommande en gång om året för alla studiekonsulenter.
- Påbörjat; kompetenshöjning specificeras i verksamhetsavtalen per funktion/namn för cirkelledare och företrädare

Ytterligare åtgärder – konsekvenser efter kompletterande granskning

Ibn Rushd har som studieförbund och mottagare av statsbidrag ett stort förtroende att förvalta. Organisationen har ett ansvar att säkerställa att tilldelade medel används i enlighet med fastställda anvisningar i villkoren för statsbidrag, studieförbundens gemensamma överenskommelser, kommuner och regioners riktlinjer för stöd till studieförbunden, samt Ibn Rushds interna riktlinjer. Det är av yttersta vikt att all verksamhet och alla samarbeten förbundet bedriver upprätthåller de principer folkbildningen vilar på och studieförbundets värdegrund efterlevs samt att studieförbundet kan belägga detta vid interna och externa granskningar.

Granskningsområde	Granskningsfråga	Resultat	Åtgärd
Värdegrund	Att säkerställa att Ibn Rushd har samarbeten som är i linje med vår värdegrund och folkbildningens syften och villkor. Vi ska känna oss trygga med och stolta över våra samarbeten.	Se ordinarie granskning. Se kompletterande granskning. Specifikt om <i>studiematerial</i> : -förekomst av studiematerial	Se slutrapport okt 2023. Fler egna studiematerial inom verksamhetsområdet Vida – livsåskådning. Möjlighet att utveckla fler centrala studieplaner iom ny bidragsmodell fr.o.m. 2024 Ny rutin: stickprov av studiematerial FBR och Ibn Rushd slår fast att alla studiematerial kan förekomma så länge folkbildningens principer och studieförbundets värdegrund efterlevs i verksamheten. Ibn Rushd har kvar flaggning i Gustav av studiematerial utifrån att det är komplext och behöver särskilt motiveras och beskrivas hur verksamheten målgruppsanpassas och värdegrundssäkras.
Kartläggning	Att kartlägga vilka, om några, föreningar har använt sig av samma studiematerial som hittades i samband med granskning av ISS mellan åren 2015–2022	Se kompletterande granskning. Specifikt om <i>intern kvalitet</i> : - bristande dokumentation - nationell och lokal kvalitetshandläggares kommunikation, överlämning och verifikation av faktainsamling	Intern utvärdering av den kompletterande granskningen med arbetsgruppen.
Verksamhetsanalys	Att utred vilka, om några, verksamheter Ibn Rushd haft med föreningar, samt att analysera dessa verksamheter utifrån aspekter så som ämne och arrangemangsinnehåll, kvalitet och jämställdhet.	Se kompletterande granskning. Specifikt om <i>Faktainsamling</i> : - mall ej korrekt ifylld av lokal kvalitetshandläggare - studiematerial anges felaktigt som huvudmaterial - nästan identiska arbetsplaner	Implementerar samverkansytan i rapporteringsverktyget Gustav/E-tjänsten som möjliggör till förstärkning av kommunikationen mellan cirkelledare och arransvarig samt möjliggör till enklare dokumentering och uppföljning för både föreningsrepresentanter, övriga cirkelledare samt studieförbundets personal.

Analys av rutiner	Att utreda och analysera hur Ibn Rushds rutiner för samverkan med medlemsorganisationer på riksnivå och samverkansparter på lokal nivå fungerar.	Se ordinarie granskning. Se kompletterande granskning. Specifikt om <i>Faktainsamling</i> : - arbetsplan och redovisning matchar inte i arrangemang	Se slutrapport okt 2023. Samtal samt utbildning för berörda samverkansparter i syfte att utveckla och underlätta föreningens demokratiska arbete och administrativa rapportering.
Åtgärder och utveckling	Att fatta beslut om lämpliga åtgärder för berörda samarbeten och verksamheter. Att dra lärdomar för att kunna arbeta förebyggande och utvecklande när det gäller rutiner och kvalitet i samarbeten och verksamhet.	Se kompletterande granskning. Specifikt om <i>studiematerial</i> : - religiösa urkunder - högre administrativa krav på målgruppsanpassning för material som har delar som strider mot vår värdegrund - högre krav på cirkelledare att behärska verksamhet utifrån statsbidragets villkor och studieförbundets värdegrund om man ska använda material som har delar som strider mot vår värdegrund	Förstärka administrativ rutin för komplexa studiematerial samt unga målgrupper inklusive uppdatera cirkelledarnas grundutbildning i delmoment: "val av studiematerial" och "demokrati". Genom studieförbundets interna forum ge utrymme för våra egna anställda att ha samtal kring val av studiematerial och vikten av hur materialet används genom folkbildningspedagogik och statens fyra syften med folkbildning. Ibn Rushd Studieförbund justerar samt återbetalar statsmedel till Folkbildningsrådet för verksamheten som är inte förenliga med Statsbidrags villkor och kriterier. Totalt 46 (53 inkl.ordinarie granskning) arrangemang.

Kommentarer på Folkbildningsrådets beslut i granskningsärende Diariennr: 22/00331

Med anledning av nedan på sidan 14:

Folkbildningsrådets uppfattning från mötet är att den förevisade sammanställningen övergripande beskrev att studiematerialet inte ska ha använts i barnverksamheten, utan att deltagarna själva ska ha fått påverka samtalsämnena utifrån behov. Till exempel ska känsliga frågor som barnen inte vill eller kan diskutera med sina föräldrar ha tagits upp. Vidare visade sammanställningen att inrapporterad verksamhet som uppgivits vara studiecirkel i ämnet rättskunskap utgjort studiecirkel i ämnet barnuppfostran. Arbetsplanerna stämmer enligt dessa uppgifter inte överens med genomförandet, varken i ämne, studiematerial eller metod.

Förtydligande 1. I Ibn Rushds rapport till Folkbildningsrådet stod det att målgruppen för folkbildningen var föräldrar, detta är fel. I underlaget från distrikten och verksamheten står det korrekt att verksamheten målgruppsanpassats och att målgruppen varit barn, vilket också bekräftats i muntliga uppföljningsintervjuer med cirkelledarna. Misstaget har skett då kansliet felaktigt sammanställt information från distriktens korrekta underlag.

Förtydligande 2. "Rättskunskap" är ett brett folkbildningsfält inom livsåskådning som berör rätt, fel, religiösa plikter, etik och moral inom islam. Det är alltså helt naturligt att rättskunskap i en folkbildningsverksamhet kan beröra barnuppfostran medan det i en annan folkbildningsverksamhet kan beröra tvagning av döda.

Med anledning av nedan på sidan 16:

Att materialen har förekommit i verksamheten är ostridigt i ärendet. Studieförbundet har dock under utredningen dels lämnat i viss mån motstridiga uppgifter om hur och i vilken utsträckning de aktuella materialen har använts i verksamheten, dels inte kunnat styrka påståendet att de har använts med ett folkbildningsmässigt förhållningssätt. Den omständighet att studieförbundet haft vetskap om materialen sedan åtminstone 2020 och uppenbarligen inte vidtagit tillräckliga åtgärder är dessutom försvårande i sammanhanget.

Förtydligande 3. Löpande kontroll gjordes 2020 av 2019 års verksamhet och åtgärdades sedan 2021 enligt befintlig kvalitetsrutin. Studiematerialen har inte använts hos Ibn Rushd sedan 2021 och har sedan 2022 dessutom varit flaggat i GUSTAV, vilket innebär att den som vill använda studiematerialet måste kontakta Ibn Rushds kansli först. I om att den kompletterande granskningen 2023 avslutas och att både Ibn Rushd och Folkbildningsrådet slår fast att alla studiematerial kan förekomma förutsatt att verksamheten efterlever statsbidragsvillkor och studieförbundets värdegrund. Men i om åtgärdsplan har Ibn Rushd därför kvar flaggning i Gustav av studiematerial utifrån att det är komplext samt att delar av materialet bryter mot Ibn Rushds värdegrund vilket innebär att den som vill använda studiematerialen behöver särskilt motivera och beskriva hur verksamheten målgruppsanpassas och värdegrundssäkras innan den genomförs. Ibn Rushd uppdaterar även delmomenten "val av studiematerial" samt "demokrati" i cirkelledarnas grundutbildning samt uppdaterar samma delmoment i de interna forumen om etik- och gränsdragning för verksamhetsutvecklare och studiekonsulenter.